

پازار ایرتسی - فی ۲۳ رجب شریف سنہ ۳۲۷ و فی ۲۷ تموز سنہ ۳۲۵

جمعیت علمیہ اسلامیہ نیک ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز : فاع مجیز درسعاملرندن شہری احمد رامز
 سر محرر : فاع مجیز درسعاملرندن مصطفی صبری
 مدیر مسئول : مشیخت مکتوبی قلی خلفاسندن معمار زاده : محمد علی

مندرجات :

تاریخ اسلام صحائفندن طاهر المولی
 نفع ناس ابن الامین : محمود کمال
 محاسبہ نفس ابن الامین : احمد توفیق
 سکود مکتوبی خلیل ادیب
 واعظین کرام ایچون وظائف مهمہ مصطفی حق
 ادبیات
 قبر محمد علی

نسخہ سی ۱ غروشددر

آبونه اجرتی (بوستہ اجرتیلہ برابر)

استانبول وولایات ایچون :
 برسنه لک ۶۰ غروش
 الی آبلنی ۳۰ »
 عمالک اجنبیہ ایچون :
 ۱۲,۶۰ فراق
 ۶,۳۰ »

درج ایدلیان اوراق اعاده اولنگاز

قارنلر مرزہ :

اکثر مقالانہ ایات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلمش بولندی فی نظر اعتبارہ آلہرق رعایتسز لکده بولنہمامسی
 رجا اولنور .

درسعادت

احمد ساقی بک مطبعہ سی

واعظین کرام ایچون وظائف مهمه

اقتدیلر !

اقدیحه نشر ایدیلان «عامای اسلامیه ایله حسب حال» سر رحلی مقاله مزده واعظین ایچون بربرو غرام بایلمسه فائده دن حالی اولماز دینلشمادی .

ایشته بووظاقتدن برقمحنی دوشوندیکم قدر یازمغه اجتسار ایلده (بیوکرمر قارشوسنده بویه بر امر مهمی تشریحه یلتمک طورمری تجاوز عدایدله چکی وارد خاطر ایسه ره برقاج عصردن بری ضعفیه باشلامش . هله یازم عصره قریب بر زباندن طوطلدینی داء مزمن کسب شدت ایلمه که اغرلاشمش ، امبدلر کسبله درجه سته قدر کش اولان دولت عثمانیه مزه اوصانق . یورونق بیلمیان اوشفققلی ، متانلی حکیمارمزانه اوتوز کسور سندر تربینه اوغراشدقلری دواء مشروطیتدن بره قدار ایچریلمنجه بمنایه تمالی کوزلری آچهرق ایولشامکه یوز طوطلدینی کوریلنجه بتون افراد ملت اقتدارلری نسبتنده مالاً ، بدنأ ، قالا ، قلماً امدادینه قوشمق لازمهدن اولدینی تحققی اتمکه وارد خاطر برطرف ایدیلرک منویاتی عرضدن کنیدی آلهمده) (لانتظر الی مقال وانظر الی مقال) جمله حکمییه ده اونوتامسون !

(۱) حقیقدهمز کرسی خطابت کیه نرک مقامی اولدینی کوز اوکنه آلهرق تصبیح نیت ایدم . یعنی علماریمز ، وعظ و نصیحتلرمز وسیله همیشه طائیه رقی همان رضای باری ایچون تبلیغ احکام و تعام دین قصدنده بولنم .

(۲) اومقامات مخصوصده ادیبانه اوطوروب حرکات غیرالیقدهن حذر ایده رکه ایجاب اخیان اوزون مقدمه لرله نقد اولان وقتک قسمنی ضایع ایتکمیزین سکیتمله افاده مراره باشلایم .

(۳) هر سوزیمز شدت و غلظتدن عاری . شراره کبر و غروردن حالی . اغراض نفسانیهدن بری اولهرق

اولمازسه معارف اولورمی ؟ عفو ایدر سکیز . سفالته کوکس کردک تحصیلده فوکر کتیرمین بابا بکتلره هر عصرده تصادف اولنه ماز . ابتدائی ورشدی تحصیللری کورمکه اولان چوققلردن بریوقلری سنه نک بتون ایلمنده مکتبه دوام ایدمزلر . چونکه اولماز ، باباسنه ، والدنه سینه یازم ایده بکدر . باغیه ، تارلایه ، خرمنه کیده جک آدم لازم . چوققنی هرکک مکتبه کوندرمی ایچون نظاملر بایلمش . ایش جزای نقدیلره قدر صبقی طوطولش دیورلر . فی الواقع جزایه مستحق اولانلرده وار . سوزم اولنره دکل . صرف محتاجنک حساب و منفته اولهرق بسط معروضات ایدیورم . نقدی اولان برادر اولادنی مکتبه یوللار . مکتبه کیده جک چوققنه یاره لازمدر . کتاب . کاغذ . قلم ، مرکب و دهاسار لزومی شیلر یاره ایله صاتیور . ملت جاعل ، معارفدن حصه یاب اولسون دبه ثوابه کتاب ، کاغذ ، قلم ، مرکب صانان دکانلر هنوز آچلمامشدر .

شمدی بزده مطالعنک انصافه . امانته مراجعت ایدرده دیرزکه : تصور بیورلسون . نجیب اقدی کی ارباب وقوف و دانشمزر هرشیدن اقدم . هرشیدن اهم واعظ ، هرشیدن قدس اولان امرا هم معارفه غایب بولرلو مکوس مطالعاده بولنهرق اولورلرسه اونعت و سعادتن استفاده . اوفیض و انوار حبات بخشادن استفاضه و استتاره فصل قابل اوله ییلر ؟ .. اوت ، بوکون اهالیمز آجدر ، جبالقدر و هر درلو معناسیله سفیل و بریشاند ، جدأ مرحمه شبان برحالده در . بویوک حقیقت انکار اولنه ماز . لیکن شوده ناقابل انکار درکه او آجاق و سفالته اک برنجی سبب جهالتمزد ، اکثریت اعتباریله ذوق معرفدن بی نصیب اولشمز : قدر و مرتبت معرفتی تقدیر و تجیل خصوصنده کی محز و غفلت زدر .

خلیل ادیب

مابعدی وار

متواضعانه، شفیقانه لبثته تلقین ایدم که (وقولاله" قولاً لبناً) خطاب عزتی حزانه خالمزدن بروقت آرلسون.

(۴) نظرلرمز عمومه تشمیل ایدیلرک هر کسک اکلایه جفی درجه ده ساده برلسان ایله مسائل مهمه یی اکلاتغه چالیشمه که (کلم الناس علی قدر عقولهم) حدیث حکمت نثاری مرآت قولمزه نجلی ساز اولسون.

(۵) طرز افاده ده جمع متکلم صیغه سیله سوزی کندیلر قزده تشمیل ایدم که (فلان ترکوا انفسکم...) ایله متنوع اولدیمیز ترکیه نفسدن تحاص ایش اولم.

(۶) برقاچ عصر دینرو ملتزمک مبتلا اولدیی اخلاق یوزوقلنی، صنایع و تجارت نقصانلی کی داء مزمنی کشف ایله کتاب سنتدن تدوینسی استنباطه چالیشمه بعض سبکیمز انک اکلا دینی کی دینز مانع ترقی اولوب بلکه باعث ترقی، خادم مدنیت، مستلزم سیاست عاده اولدیی بالفعل اثبات ایدم.

چونکه دین اسلام مطالب ارواحله، حظوظات اجسامی جمع ایله کلیدیکی نصوص قرآنی و احادیث نبویه ایله مبرهن و نتیجه کتاب وسنت اولان و ماده سی مایونلره وارن مسائل فقهیه ایله ده ثابتدر.

ازان جمله (ای اتم سزک خیرلیکیز دنیاسی ایچین آخرتی، آخرتی ایچون دنیاسی ترک ایدن اولدی. بلکه خیرلویک هر ایکسندن ده حصه یاب اولان و کسمیه بار اولیاند)ر) مانده (لیس خیرکم...) حدیث شریفیه معیشتی اصلاح کشتنک علم و فضاندندر. اصلاح یولنی آرمقده دنیایه محبتدن صایلماز معنایی ناطق (ان من فقه الرجل...) حدیث حکمت اشتمالی اثبات مدت مزه کافیدر.

یوخسه ملت اسلامیه مزک باشه بلای مبرم اولان، اومقدس امتی دهشتی براوچورمه طوغری سوق ایدن دریدرلرک اکلا یوب اکلاتدیی کی دینز کایا علائق دنیادن تفرغ حظوظات بدنیهدن مطاقاً تجروددن عبارت دکندر. ایشته دینک مناسنده میدانه کلان شوپا کاش اکلا ییش

کتابعزده المقدس برکله، انک جمعیلی برافط اولان (تقوی) نک معنایی تغییر و تبدیه قدر وارودی.

حالیوکه اسلامیتک شواحق دوستلریله دینک انک مهلک میقر و بلری اولان سفهای ملت اکلا دقلری معناجه (دین) امتلری هلاک ایدن، جمعیلر محو ایلیان برداهیبه اولدیی درک ایده مدیلرده بو قدر ثروت طبعیه مالک و طنمزه ملتی آتش فقره طوتشدیر برق اعدایه قارشو اظهار عجز و مسکننه مجبور ایلدیلر. اومقدس کتایمز ایسه (واعدوا لهم من قوه....) (ولانلقوا بایدیکم الی التهلکة....) خطاب و تهدیدلریله فریاد ایدیلر ایکن خلافت حرکتله قوجه بر مائی درین بریاس، عظیم بر تهلکه ایچنده براقدیلر.

بو فسادی بیلوبده دفع و رفقه مقتدرلرکن منفعت ذاتیه و حظوظات نفسانیله ربی خلددار ایتمک ایچون اوکئی آلق ایستهمین خان مستبدلرک جزای تاملرینده منتقم جباره حواله ایدم.

(۷) تخییر استبدادی کسر ایله نائل اولدیمیز حق مشروع مشروطیت مزک ارکان متینه سندن اولان، آزلی چوغلان، ضعیقلری قوی قیلان، اوفاقی بر حکومتی جهانگیر یابان حریت، مساوات، عدالت، مشورت، اتحاد، تعاون تشارک و امثالی کلات قدسیله رده مندیج اولان معانی لطیفه و فوائد عجمیه سکنه قرايه دکل، احواب خیامه دخی برنفضل آکلاتغه چالیشم.

بین العوام اوروپا ملل متعده سندن مقتبس بر شی ظن اولان شواصول مشروطیت مقتضای دینز، موافق قانون قدیمز اولدیی قهیم و اثبات ایدم.

زیرا اوائل اسلامده بالفعل ثابت اولان مساوات، عدالت شمعی به قدر هیچ بر حکومت متعده نده کور. ولماش، توارینک امک هیچ برنده سلاک سطور ایدلماش اولدیی محائث تاریخ اسلامی تزیین ایلیسان وقایع مونوقه اثبات ایلمکده در. از جمله زمان خلافت فاروقده دردنجی درجه ده مرکز خلافتی تزیین ایلیسان داماد

بعضایرنک اکلا دینی کبی وعظ و نصیحت صاحبه
صا بان سوبلمکدن . لزومسز حکایه لره جماعتی اکله مکدن
عبارت دکدر . علمای اعلامک دوش قضایرنه تحمیل
ایدیلان شو وظیفه غایت بیوک ، بیوککی قدرده صمو-
بتلیدر . احتیاج ملت ایسه یالککز دینی دکل هم مادی ،
هم معنویدر .

زیرا خلقت انساندن غرض عبادت ، خلافت ،
عمارت اولدینی ایچون حکمت الهیه قوای حیوانیه
وملکیه نک انسانلرده جمعی اقتضا ایلدیده حیوانیتلری ،
عمارت ارضی ، ملکیتلری . عبادت و خلافی ایجاب
ایتمکه انسانلر هم دنیوی هم اخروی اولدینی کبی
احتیاجلری ده هم مادی هم معنوی اولدی . جناب
رسالتمآب اقدمنز (اتملم تکامل و مساعیه کزیدن طولانی
اجرا و تطبیق نفسلریکزه اغیر کله جک ایکی قانون عدالت
براقیورم موجبله کیدرسه کز دنیاده عمر و مسکنته ،
عقبساده راه ضلالت دوشمزمسکز) مآلنده (ترک
فیکم...) حدیث حکمت اشتباهله بزله توصیه بیورلدینی
(کتاب سنت) بزم دکل بتون احتیاجات علمی تکافل
ایتمشدر .

هزار صد هزار تأسفلرکه عصرلر دنیو علمامزده
حکمفرما اولان رخاوت ، امرامزک پویان اولدقلری
سفاهت قوجه مائی اولقدر آجینه حق برحاله کتوردی ، که
بتون اسلافزک نیجه بیک زحمتلره بزله حاضرلادینی
خزیننه معارفی دست اعدایه تسایم ایتمکده قالمشده
(ناشر مدنیت ؛ خادم انسانیت) اولان اوایکی مقدس
قانونه قارشو بر طاقم نادانک زباندرا زلفنده سبب
اولمشدر . حالوکه ارالرمزده حاصل اولان تفرقه لر ،
اطرافزی صاران فساد اخلاقلر ، قوای دولتمزه عارض
اولان ضعیفتلر ، اعدایه قارشو آدیفمن و ضعیفتر بتون
بو ایکی قانونه رعایتسز لکدن و تطبیقلری خصوصنده
مساعیه و غفلتلر یزدن ایرو کلدیکی نزد حقیقت بنانده
بیداردر .

پیغمبر امام علی حضر تلرندن مسکین بریه و دینک اشتکا-
سنه مبنی حضرت فاروق (یابالحسن خصمککز قارشوسنه
اوطور کز بیوردقه : امام علی وجه سعادتلرند کور-
یلان برنآثر و تغیرله خصمیله برابر اوطوردیلر .

حاکمه ختاندیده امام عمر یاعنی خصمککز قارشوسنه
اوطورده نفسکیزه آغر کلدیده اونک ایچونتی منفعل
اولدیکز بیورنجه امام علی جواباً : دکل دکل انجیق
بی متأثر قیلان خصمکمزله آره مزده مساواتی ملاحظه
ایتمویده سنک بکا قارشو بین العرب تمطیلی مشعر
اولان کنیه ایه (یابالحسن) دیه ندا کزدر بیورملری
اوائل اسلامده مساواته رعایتک نه درجهیه قدر ایلرو-
لدیکنی ایضاح ایلان حقایقنددر .

(۸) قوجه حکومتلری نابدید ایدن ، میلیونلرجه
ملتلری تارمارایدن ، بزله بیله ایا واجدادمزک براقدینی
شان و شرفی ، سطوت و جلادتی خالدار ایتدیرن تفرد
و ظلم استبداد ، تفرقه ، اختلاف ، عداوت ، بغض ،
حسد کلات منجورلرینی بر بر تشریح ایدم . و بونلردن
میدانه کله جک مضرات عمومیه لری کوز اوکنه آتم .
حقایق تاریخیه ایه تمثیل و ایضاح ایدره ک مائی توحیده
افکاری تنویره چالیشم .

حتی بر درجهیه قدر بو اوغورده صرف مساعی
ایدم که (جمله من بریزه بریمز جمله مزه فدایز) جمله
حکیمیه سی السنه ناسده دکل قلوب امتده زائل اولماز .
بر درجهده منقوش اولسون که (مثل المؤمنین)
حدیث مکارم نشورینک احتوا ایه دیک حکمت تظاهر
ایسون .

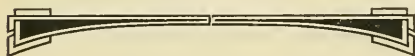
(۹) احتیاجات مائی این دوشونم ساعتلرجه دکل
کونلرجه دوشونم موضوع و مجروحلره مالی حکایات
مجموعه لرینی قاتلم . صحیحلری ، سنلری ، مسندلری
آچم ، الجامع الصغیرلری ، الترغیب والترهیللری ،
نبیل الاوطارلری ، کترالعماللری قاریشدرمه تنویرلری
هدایه لری خلاصه ایدم .

نظر ایدلسون . هله مسائل فقهیه نك چوقلری مترقه
صره سنده سولیمیلندر .

(۱۲) دینك (عماد وقوای نصیحدر) معناسنی ناطق
(الدين النصيحة) حدیث شریفله قدری اعلا و تکرار
ایله ده تمهیدلری نك زیاده اهتماملری نه اشعارت بیوریان
شو مسلك جلیله فوق العاده ثبات و متانی التزام ایدلم.
اوصافیه لم یورلیه لم اصلا یاس و فتور کتوره لم تبلیغ
احکام خصوصنده انبیای کرام حضراتنك ابتلا و تحمللری
دوشوته لم ده لائیک لومندن ، منافقک طمندن ، ظالمک
ظلمندن قورقیه لم که بحق و راتخزی اثبات ایتش اوله لم.
والحاصل شاه کرماتینك علامت نصیحتی بیان صره -
سنده بیوردی وجهله مسلمینه بذل نصح ایدلم . آثار
ایسته مزلسه بیله مصالحلری نه ارشاد و مصائبلری نه قارشو
دخون اوله مزله نائل اجر و منوات اوله و السلام .

اوده شده مدرسندن اقبیلی

مصطفی حق

اکیبات

— قبر —

محلا حقیقت فایه انتها ، بقایه دایت اولان عزلنکاه
ایدیز ، نتیجه سعیمز ، دارالحساب آملار اولان مزار!
زیارتدن محروم ، یاددن مهجور ، دوستدن بعد ، مالدن
قیمتدار اولان ملجا ابدیت :

ای قبر ! نظر سکا معطوف اولدقه برچو خاطره
یاسله رجوع ایدیور . عجبا نهدن ؟ !
بوماوای تها نك ، بومنظره احزانك ایچنده درین
اوغولتی ، ضعیف برکورولتی طویویورم ، کویا بی

اقدیلر ! اوزاغه کیتیمه لم هر بریز معاملاتخیز
نیجه عالی همتلرله یازلمش اولان اومواد قانون شریعتزه
تطبیق ایدرسه نك اکثریتله راه عدالتدن آیرلمش چوق
کیسه لر بوله جغز .

(ترده قالدی که عوام مسلمین) . چارشو بازارلرمزده
ایسه عقود فاسده ، یلانچیلوق ، خیانت حکمفرما . هله ربا
نعم ایتش ، مباح درجه سه کش . ستقامت امنیت
ایسه کبریت احمر اولمش . هله هله ملتزه بیوک خدمتار
ایده جسک اولان شرکتلریز شو ایکی کله نك فقدانی
یوزندن یوز ارستی قالمشدر .

ایسته ک اولدوشونه جکمز یالکزدیغز ک دکل بتون عالم
انسانتک آکله سی صایان فساداخلاقه تدای ایلر یریشان
برحاله کلان صلاح و فسادمن کنیدینه وابسته اولان
لقمه لر یزی شهبه ، حراملر ایلر قاریشدر یلان معاملاتخیزدر .
یوقسه شو قدر تسبیح چکر سه کز شو قدر ثواب
واردردیه فضائلدن بحث ایدیه ک زمانز دکلدور . فرائضی
یلدر مهن فضائله کچیمه لم .

(۱۰) (طیب دواوی الناس وهر مریض) مصر اعنک
ماصدق اولیمه فملمز قولمزی ، لسانز حالمزی تکذیب
ایتمسون . علمی ضیادار ایدوبده کندی نابید اولان
موملرکی اولیمه لم . بر حکیمک واعظلری دیرکه ، سامملری
کولکسه تشبیهی نه قدر موافقدر . طیبمیرکه دیرک مستقیم
اولور ایسه کولکده اوله مستقیم اولور . شو حالده
واعظلرک عالم و مدقق اولملری شرط اعظم اولدینی کی
عامل متقی اولملری ده لازمدر هله مواضع تمهیدن اوزاق
اولمیزی الحاصل (اتأمرون الناس بالبر....) (تمقولون
مالا تقولون) نظم جلیلارینک تهیدلری قارشوسنده زبون
قالمیزی .

(۱۱) درسلریز آخرنده بر مترقه قسمی آچمه کمه
زمین اتحاد ایدیلان آیت جلیله مناسبت آله مدینی
جهتله او آنده تفهیمی ایجاب ایدن بر مسئله دن صرف